

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení učitele/učitelky u krajanů

Školní rok: 2021/22

Destinace (země, místo): Ukrajina

Jméno, příjmení: Mgr. Eva Řezníčková

Žytomyrský spolek volyňských Čechů, Pokrovská 4, Žytomyr

Česko-ukrajinský spolek Češi Žytomyrské oblasti, Pokrovská 169, Žytomyr /předměstí Krošňa Česká/

SŠ No 16 /Jedenáctiletá střední škola I. – III. s rozšířenou výukou cizích jazyků/, ul. T. Bulby 15, 100 31 Žytomyr /předměstí Krošňa Česká/

Žytomyrská státní technologická univerzita /Житомирський державний технологічний університет/, Čudnivská 103, 10002 Žytomyr

Spolek Malynivka, ul. Ohijenko 65, 11604 Malyn, Žytomyrská oblast

Žytomyrský spolek Volyňských Čechů se nachází na ul. Pokrovská 4 /dříve Ščorsa/. Do spolku jsem z Korbutovky jezdila maršrutkami č. 30, 126 nebo autobusem č. 25. Spolek má dvě místnosti /učebnu a kancelář předsedkyně spolku/. Krajský spolek byl založen v květnu 1991. <http://chehyvolyni.com.ua>

Česko-ukrajinský spolek Češi Žytomyrské oblasti má učebnu v jedné ze zrekonstruovaných budov dřívějšího českého pivovaru Albrecht v Krošni České, ul. Pokrovská 169 /předměstí Žytomyru/. Doprava z Korbutovky maršrutkou č. 30, z centra autobusem 4A nebo trolejbusem 4, zastávka Krošňa Česká. Spolek vznikl v lednu 2015. <https://www.facebook.com/czechzhytomyr/>

Jedenáctiletá střední škola I.-III. č.16 s rozšířenou výukou cizích jazyků se nachází na ul. T. Bulby 15, 100 31 Žytomyr, předměstí Krošňa Česká. Doprava z Korbutovky je možná jen maršrutkou č. 30, z centra jedou trolejbusy 4A nebo 4 /zastávka Agrotechnická fakulta/. Kontakt: e-mail: school16_zt@i.ua

Žytomyrská státní technologická univerzita /Житомирський державний технологічний університет/ ul. Čudnivská 103 /dříve Čerňachovského/, 10002 Žytomyr, čtvrť Korbutovka. <https://ztu.edu.ua/>, <https://cz-center.ztu.edu.ua>. Doprava od hydroparku k univerzitě je možná kterýmkoli spojem.

3. Výuka: krajaňské spolky, typ školy: počty, věk /fakultativní výuka/

	7 - 11	12 - 15	16 - 19	20 - 25	26 - 60	60 a více
ŽSVČ	10	4	7	6	12	25
ČŽO, výuka v Berdyčevu	4	4	3	--	2	--
ZŠ č. 16	4	6	--	--	--	--
ŽSTU	--	--	11	3	--	
Malynivka	--	--	--	--	--	--

4. Zájmová činnost: kroužky: počty žáků, věk;

	5 - 11	12 - 15	16 - 19	16 - 25	26 a více
ŽSVČ, Berušky /Hýbáňky/	4	6			
ŽSVČ, pěvecký	8	2			
ŽSVČ, divadelní	10	4	2	0	11
ŽSVČ, rukodělný	7	5			

5. Výuka

Výuka českého jazyka probíhala od září 2021 do 19. února 2022, a to pouze prezenčně. Většina žáků, kteří dříve do spolku docházeli, odjeli v podzimních měsících s rodiči v rámci asistence do ČR. Pouze někteří měli možnost na začátku školní horku docházet do českých škol, velmi dobře se začlenili do vzdělávacího procesu, v češtině mají stále výborné výsledky, výuku a přístup českých učitelů si pochvaluje většina z nich. Jediné, na co si žáci v českých školách stěžují, je ztráta kamarádů. Toto adaptační období, které je velice individuální a projevuje se různým způsobem, např. uzavřeností, netrvá zpravidla déle jak půl roku. Bohužel vládní reakce na šíření viru plošným omezením nebo zákazem celé řady aktivit žákům situaci s adaptací neusnadnila. Žáci, kteří se přestěhovali s rodiči v listopadu a prosinci, již zůstali na distanční výuce bez možnosti stýkat se s českými vrstevníky, ztráceli motivační stimul a možnost využívat nově nabyté znalosti z češtiny v komunikaci s českými vrstevníky.

V krajaňském spolku zůstala skupina dětí loňských začátečníků, ke kterým jsem přistupovala dle individuálních potřeb. Jejich rodiče a prarodiče většinou již vůbec češtinu neznají. Zkusila jsem učit podle učebnice „Nepíšu, nečtu, učím se česky“. Gramatika zde vychází z témat, podávala

jsem ji co nejjednodušším a nejpraktičtějším způsobem, vytvářela jsem prostor pro aktivní řečové dovednosti. Témata jsem vybírala taková, aby dětem usnadnila komunikaci, byla jednoduchá a srozumitelná. Motivovala jsem jejich snahu drobnými odměnami do sešitu /nálepkami, obtisky, razítky/. V písemném projevu jsem upřednostňovala spisovné tvary, děti si vytvářely portfolia z pracovních listů a obrázkové slovníčky k danému tématu. Součástí každé výuky byly nejrůznější aktivity a hry, při kterých si osvojovaly pravidla.

Další skupinu tvořili žáci druhého stupně, kteří od září 2022 zasednou do českých školních lavic. Těm jsem se mohla věnovat individuálně, neboť většina z nich měla na školách směnná vyučování, do spolku tedy docházeli ve všední dny i v dopoledních hodinách. Učila jsem je rozumět instrukcím a pokynům, porozumění hovoru, ústnímu projevu, schopnosti číst a psát latinkou, zaměřila jsem se na zvládnutí základních gramatických jevů především časování sloves, skloňování podstatných jmen a předložkové vazby. V neposlední řadě jsem je seznamovala se sociokulturním prostředím ČR. Pro všechny jsem měla pracovní sešity, které se jim moc líbily. Celkem šest děvčat jsem připravovala na přijímací zkoušky pro šestiletá a čtyřletá gymnázia. Základním principem individuální výuky češtiny bylo neustálé opakování. Nemohla jsem se spoléhat, že se žáci budou učit doma. Spolupráce s rodiči v tomto směru byla slabá.

Do skupin dospělých krajanů přibyli opět noví Ukrajinci, jejich počet se ale v průběhu roku měnil podle toho, jak rychle jim ukrajinské agentury připravily víza. Výuka v této skupině nebyla snadná, nakonec ale pochopili, že bez základních znalostí se neobejdou. Spolupracovala jsem také s českou agenturou práce, která sháněla zaměstnance z Ukrajiny pro různé podniky /farmy, potravinářské společnosti, sklady, supermarkety, práce v lesích a na stavbách/. Tato agentura zajišťovala zájemcům pracovní víza, slušné platové podmínky a ubytování zdarma.

Od září 2021 jsem učila děti druhých a třetích tříd podle pracovních sešitů Český jazyk 2. se skřítkem Kvítkem /1. a 2. díl/, které jsou zpracovány zábavnou formou s využitím metod činnostního učení. V sešitech jsou ukázky všeho, co děti mají rády, např. večerníčky, doplňovačky, hádanky, rébusy, hry, soutěže, vtipy, cviky k protažení těla i náměty pro skupinové a individuální práce, v neposlední řadě úkoly k vymalovávání, na které se moc těšily. K sešitům jsou samolepky, které jsem dětem vlepovala jako odměny. Dále jsem učila podle dvoudílných učebnic Český jazyk pro malé cizince, které jsem kdysi na přání rodičů dovezla. Učebnic jsem měla dostatečné množství, děti je používaly jako pracovní sešity.

Se staršími žáky a dospělými jsem pokračovala v pracovních sešitech Český jazyk 3., 4., a 5. /učíme se hrou, NŠ Brno/, ve kterých je kladen důraz na čtení s porozuměním. Všichni bez výjimky dobře a úhledně píšou, zvládají opisy, přepisy i diktáty, dokáží napsat životopis, krátký slohový útvar nebo jednoduchý překlad z ukrajinštiny do češtiny. V obou skupinách byli velmi snaživí a šikovní krajané, docházeli pravidelně.

Studenti ŽSTU se učili ve dvou skupinách, a to pouze první semestr. Skupina začátečníků byla letos méně početná, o studium v ČR ztráceli zájem z důvodu distanční výuky na českých vysokých školách. Vyučovala jsem podle Basic Czech I., II. a Český krok za krokem I. Z důvodu distanční výuky před Vánocemi jsem studentům vysílala on-line české filmy, konverzační témata, zajímavosti, testy a kvízy. Někteří studenti využili nabídky a přicházeli na výuku s dospělými do krajského spolku. V lednu jsem opět pro studenty připravila besedu s prezentacemi „Nad katalogem vysokých škol v ČR“.

Ve studiu na českých středních školách zdárně pokračuje šest žytomyrských studentů, na vysokých školách je studentů celkem čtrnáct, několik mých studentů české vysoké školy již úspěšně zakončilo. Většina studentů se vrátila na vánoční prázdniny, pozvala jsem je do spolku. Bylo to velmi zajímavé setkání plné osobních zkušeností.

Pravidelná výuka v Zhytomyru a Berdyčevu probíhala jen do 19.2. Z důvodu možné války jsem se musela vrátit do Čech. Rusko-ukrajinská válka, která začala zrána 24. února 2022, bohužel mno-

hým zájemcům o studium na českých vysokých školách překazila možnost dokončit kurz českého jazyka.

6., 7. Další aktivity a velké akce

září

Pokračujeme v projektu „Mezigenerační setkávání“, který podporuje vztahy mezi dětmi a seniory.

26. září jsme oslavili Evropský den jazyků soutěžemi, žáci si vyzkoušeli poslech textu v různých jazycích a přihlásili se do kreativní soutěže na podporu čtení a psaní ve druhém jazyce „Vícejazyčnost je bohatství“, kterou pořádala nezisková organizace Spolek Zaedno pro děti z odlišného kulturního a jazykového prostředí.

28. září položili krajané květiny k památníku obětí represálií. Na svátek sv. Václava před 83 lety bylo v Zhytomyru z důvodu politické perzekuce popraveno 78 volyňských Čechů, většina z Krošny České. Krajané vzpomněli nedávno zesnulého Evžena Topinku, který se perzekucí Čechů na Ukrajině zabýval jako člen ukrajinských občanských sdružení Memorial a Pošuk. Krajaný jsem seznámila s textem Adama Hradílka a Štěpána Černouška „Po stopách sovětských perzekucí Čechů a československých občanů na území Ukrajiny“, <https://www.ustrcr.cz/data/pdf/pamet-dejiny/pad1504/123-127.pdf>

Společné setkání krajanů k 30. výročí založení krajanského spolku se uskutečnilo koncem září v krošeňském Parku přátelství. Krajané si pronajali jednu z chat, vyzdobili ji českými kroji a fotografiemi, které mapovaly 30 let činnosti.

říjen

Před 65 lety zemřel Eduard Bass, spisovatel, novinář a herec. Krajané četli na pokračování Klapzubovu jedenáctku.

Připomněli jsme si výročí narození Václava Havla /5.10.1936/, na kterého krajané s vděčností vzpomínají. Při jeho návštěvě v Moskvě v r. 1990 ho krajané oslovili a předali petici, v níž prosili československou vládu, aby jim dovolila přestěhovat se do staré vlasti. Obávali se, že radioaktivita z Černobylu, která postihla rovněž oblast na severozápadě Ukrajiny, kde žijí volyňští Češi, a dlouhodobý pobyt v zamořených územích, jim přinese nemoci a smrt.

28. října se krajané setkali při příležitosti výročí vzniku Československé republiky. Byl promítán dokument z cyklu Hledání ztraceného času „Masarykovy Lány“.

listopad

Osm dětí bylo oceněno diplomy a drobnými dárky za účast na překladatelském projektu „ZAEDNO“, který byl zacílen na děti se sociokulturní odlišností /dětí z národnostních menšin, cizinců ze smíšených manželství, děti českých krajanů v zahraničí atd./, ale i na děti s češtinou jako mateřským jazykem, které se s projektem setkávají na školách díky jejich vícejazyčným kamarádům.

15. listopad, projektový den s Komenským „Měníme svět k lepšímu“. Zapojili jsme se do druhého ročníku celonárodní soutěže Projektů proměny – příběhy lidskosti a připojili se ke Komenského nadčasové vizi. Děti si vybraly téma „rodina“, zamýšlely se, jak zlepšit vztahy v rodině.

17. listopad, setkání krajanů v den státního svátku, aby si připomněli Den boje za svobodu a demokracii.

prosinec

Filmový pátek byl věnován legendárnímu cestopisci a dobrodruhu Zikmundovi, promítán byl film „Sny a skutečnost Hanzelky a Zikmunda“, https://www.youtube.com/watch?v=SH1eM_p6uo

5.12., Mikulášské posezení, tvoření s dětmi, Mikulášská nadílka. Dospělí se s dětmi podělili o vzpomínky na příchod Mikuláše do jejich domovů, na závěr všichni shlédli „Jak to bylo na Mikuláše“ https://www.youtube.com/watch?v=Z-c_oyCKJLQ z loutkového Večerníčku Chaloupka na vršku.

22. 12., Posezení s Hašlerem k 80. výročí tragické smrti v koncentračním táboře Mauthausenu, poslech písniček z operety Podskalák

25.12., Vánoční setkání krajanů u stromečku. Vánoce jsou pro místní krajany velmi emotivní záležitost, každoročně se scházejí, aby si mezi sebou řekli, co si oni sami nebo jejich předkové odnesli z původních českých tradic. Tyto tradice se snaží udržovat, i když jsou do jisté míry ovlivněny místním prostředím. Společně jsme zpívali koledy a prožili příjemný adventní čas.

leden

Beseda nad knihou „Dějiny udatného českého národa“, 730 let od narození Elišky Přemyslovny, české královny a matky Karla IV. /20.1.1292/, zajímavosti z jejího života nejen pro studenty

Den jednoty na Ukrajině

Zapojili jsme se do soutěže „Suk – čteme všichni“, organizuje NPMK. Cílem projektu je vzbudit zájem dětí o knihy, vychovávat z nich čtenáře, rozvíjet řečové schopnosti, jazykové dovednosti a psanou podobu jazyka. Tento projekt je naprosto běžnou součástí pravidelných nedělních setkávání dětí se svými rodiči a prarodiči

únor

Jan Skácel, 100 let od narození, setkání dětí a studentů nad autorovou tvorbou Uspávanky, Kam odešly laně a Proč ten ptáček z větve nespadne. Uspávanku s Popelčiným oříškem se naučili všichni zpaměti.

Filmový pátek pro dospělé: film „Komenský“, beseda „Cesty Komenského“, děti malovaly portréty Komenského do výtvarné soutěže „Komenský a my“, kterou vyhlásilo Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě.

19. února byla výuka v Zhytomyru ukončena, napětí mezi Ukrajinou a Ruskem gradovalo, byla jsem odvolána z obavy, že ruský prezident Vladimir Putin zahájí invazi.

24. února v ranních hodinách vypukla na Ukrajině válka, Volodymyr Zelenskyj vyhlásil mobilizaci.

březen – červen

V pražském hotelu Legie, kde bylo začátkem března ubytováno na cca 160 běženců, jsem pokračovala ve výuce českého jazyka. Ve spolupráci s paní Dagmar Martínkovou, která zajistila tabuli a místnost, mohla začít edukační výuka dětí s nulovými znalostmi a skupiny pokročilých /tu tvořily převážně děti krajanů/. Zpočátku jsem vytiskla pro obě skupiny pracovní listy, založila dětem portfolia a požádala paní PaedDr. Vlachovou, zda by bylo možné přes DZS obstarat dětem pracovní sešity. Do 14ti dnů měly děti i učebnice. Výuka probíhala dopoledne, ale počty dětí se neustále měnily, některé matky s dětmi odjížděly z hotelu za prací do jiných měst, jiné s dětmi přijížděly. Vzhledem k tomu, že několik dětí docházelo do ukrajinských tříd na Černém Mostě a jiné měly dopolední distanční výuku s ukrajinskými učiteli, byla výuka od dubna přesunuta do odpoledních hodin. Výuka byla zakončena 30. června, dětem vydána osvědčení a absolvování kurzu, kde jsem dopodrobna napsala, co se vše za čtyři měsíce naučily.

Větší akce

březen

- Dne 28. března přišly do hotelu Legie děti ze Základní školy Mendelova na Praze 4 se svými třídními učitelkami, aby se setkaly a seznámily s dětmi z Ukrajiny.
- Ukrajinské děti v hotelu navštívily pracovnice Výboru dobré vůle Nadace Olgy Havlové. Velké poděkování od dětí a maminek patří paní Mgr. Barboře Sehnalové, která zajistila 12 vstupenek do Divadla Spejbla a Hurvínka v Dejvicích. Na programu 31. března byl pekelný muzikál plný písniček „Jak s Máničkou šili všichni čerti.“

duben

- Ukrajinské děti navštívily Multikino Cinema City v OC na Praze 10, kde byl promítán film v ukrajinštině „Králíček Petr“.
- Zorganizovala jsem velikonoční dílnu s českými tradicemi a společným pletením pomlázek. Děti si udělaly velikonoční dekorace z vajíček, věnce z proutí, naučily se jednoduché velikonoční říkanky, básničky a společně s rodiči jsme shlédli pohádku „Jak se pomlázky ztratily“ z Večerníčku Chaloupka na vršku.
- Na nedalekém Tylově náměstí se konaly Velikonoční trhy s ukrajinskými specialitami, které připravily matky s dětmi. Pozvání přijal velvyslanec ČR na Ukrajině pan Radek Matula, místopředsedkyně Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel paní Dagmar Martínková, přítomni byli další hosté.
- Den Země, exkurze pro děti do pražské ZOO s hravými a tvořivými akcemi.
- Divadlo Broadway uspořádalo koncert *Vzkříšení – Воскресіння* v den největšího velikonočního pravoslavného svátku, vystupující byli sami z řad uprchlíků, rovněž účinkovali mladí studenti uměleckých škol, talentované děti i renomovaní umělci z koordinačních center. Výtěžek z koncertu po odečtení nákladů byl použit na pomoc ukrajinským uprchlíkům.

květen

- ČSoL oslavila 101 let od svého založení. S dětmi jsem navštívila Muzeum čs. legií, které je živou vzpomínkou na legionáře z první světové války. V kinosále zhlédly film o legionářském vojenském ešalonu z let 1918–1920, s nímž se čs. legionáři přesouvali bojem s bolševiky přes Rusko po Transsibiřské magistralé.

- Do Kyjeva se dne 25. května 2022 vrátil velvyslanec pan Radek Matula s dalším diplomatem politicko-ekonomického oddělení. Zastupitelský úřad v Kyjevě naši diplomaté museli opustit 24. února po začátku ruské invaze na Ukrajinu, částečné fungování úřadu bylo obnoveno v polovině dubna.

Červen

- Začátkem měsíce děti navštívily exkluzivní Lego zónu v Centru na Černém Mostě, kde si hrály u šesti stolů pod vedením dospělých expertů, také Leopark a celou řadu soutěžních kreativních stánků.
- Děti si prohlédly nový čtvrtletník Legionářský směr, poslechly si vypravování o Gabčíkovi a Kubišovi, atentátu na Heydricha a zhlédly ukázkou z filmu *Lidice*. Společně jsme s dalšími zájemci navštívili pravoslavný chrám v Reslově ulici, kde se skrývali parašutisté. 18. června se zúčastnily na Karlově náměstí programu s výcvikem parašutistů, viděly dobový vojenský tábor a techniku.
- Velkým zážitkem byla „Noc sokoloven“ s bohatým programem. S rodiči ve večerních hodinách navštívily nedalekou sokolovnu /ul. Sokolská/, kam na pravidelná cvičení docházejí některé děti běženců.
- V Městské knihovně se uskutečnila akce o životě českých národnostních menšin na Ukrajině. Přijeli i krajané z Písku, Ústí nad Labem a Rychnova nad Kněžnou. Přednášku vedla paní Ludmila Číževská, vystoupili hosté Natálie Parfiněnko, Alexandr Drbal, Larysa Lanovik, Ondřej Štěpánek, Martin Petiška a další. Pro děti bylo připravené kamínkování a společně si prohlédly dětské oddělení knihovny.
- Všem dětem ze skupiny začátečníků i pokročilých, které docházely do edukačního kurzu českého jazyka, jsem napsala certifikát o jeho absolvování. Kurz trval 4 měsíce, zprostředkovacím jazykem výuky byla od samého začátku čeština. Cílem bylo rychlé osvojení jazykových znalostí, prohloubení dovedností, nebát se komunikovat v běžných životních situacích, výuka základní gramatiky, psaní, poslech, práce s texty, také účast na kulturních, společenských a doprovodných akcích, exkurzích, v neposlední řadě společná setkávání s českými dětmi.

8. Spolupráce

- s velvyslancem v Kyjevě R. Matulou, zástupcem velvyslance Jiřím Preclíkem a druhým tajemníkem a tiskovým mluvčím Velvyslanectví Tomášem Pavlíčkem, kteří navštěvovali krajany v Žytomyru, také studenty na ŽSTU, a účastnili se některých akcí,
- vícekonzulem D. Maškem z GK v Kyjevě, který neúnavně pomáhal krajanům s trvalými pobyty, asistencí a studentům se studentskými vízy,
- panem Pavlem Kučerou z oddělení pro krajanské záležitosti MZV ČR ve věci řešení asistenčních pobytů,
- ředitelstvími SPS a OA v Uničově, Gymnázia v Uničově, Gymnázia Čajkovského v Olomouci, Mikulášského gymnázia v Plzni a Gymnázia Matyáše Lercha v Brně ve věci přijímacích zkoušek dětí krajanů na šestiletá a čtyřletá gymnázia,

- paní Innou Peťak z Berdyčeva, vedoucí dětské skupiny, která poskytla místnost pro výuku českého jazyka ve svém RD, a to z důvodu pozastavení činnosti krajanského spolku Češi Žytomyrské oblasti v Krošně České ve šk. roce 2021/2022
- pí Ludmilou Hajdamančuk, předsedkyní sdružení „Češi Vilšanky“

9. Podmínky pro výuku

Výuka v ŽSVČ je od září 2015 v budově, která se nachází v samém centru města. Spolek má v tomto šk. roce k dispozici pouze dvě místnosti */učebnu a kancelář pro vedoucí spolku/*. Sál si pronajala právní a advokátní kancelář. Třída je vlhká, opadáva omítka, na plastových oknech bývá v přechodném období /podzim, jaro/ plíseň. Na výuku přicházelo ve skupinách maximálně 15 zájemců, pro výuku je učebna postačující. Ve třídě se konala setkávání krajanů, nacvičovaly písně, promítaly filmy. Na tyto akce se přenášely židličky ze sousední místnosti, kde má kancelář vedoucí spolku. Ve třídě bohužel po loňské krádeži stále chybí multifunkční zařízení a magnetofon. Kopie si ve většině případů obstarávali krajané sami, studentům a dětem jsem je pořizovala na univerzitě. Ve třídě je malá klasická tabule, není internet. Na podzim jsem přitápěla olejovým radiátorem. Topná sezóna začíná na Ukrajině 15. listopadu, většinou se topí až od začátku prosince. Koupila jsem si svůj vlastní teplomet, ten ale nemohu používat, vyhazuje pojistky. Učebnice jsou ve vestavěné skříni, dveře jsou po loňské krádeži stále zcela zničené. Ve třídě spolku si nemohu své osobní věci zamknout.

Výuka ve škole č. 16 se nekonala z důvodu směnného vyučování. Zájemci se učili v krajanském spolku.

Výuka ve spolku ČŽO. Spolek měl v letošním šk. roce pozastavenou činnost. Jen díky ochotě paní Inny Peťak z Berdyčeva bylo možné učit berdyčevské děti v jejím RD, který se nachází nedaleko autobusového nádraží. Výuka se konala vždy v pátek od 13.00 hodin. Kopie a pracovní listy zajišťovala sama paní Inna, se kterou byla výborná spolupráce. Vracela jsem se posledním autobusem ve 20.00 hodin s příjezdem do Zhytomyru ve 22.00 hodin, na ubytovnu jsem přijížděla kolem 23. hodiny.

Výuka v ŽSTU byla pouze do konce října, dále byli studenti univerzitou převedeni na distanční výuku. Studenti byli se mnou dále v kontaktu nebo docházeli na individuální výuku do krajanského spolku.

V Malynivce se letos z důvodu války na UA výuka nekonala, ale se žáky a dospělými, kteří měli zájem o výuku nebo potřebovali pomoc s vyplněním dokumentů, jsem byla v době svého působení v Zhytomyru ve spojení.

Krajanský spolek Češi Vilšanky zakoupil v obci starší rodinný domek. Krajané svépomocí započali s rekonstrukcí dvou místností, v domku bude muzeum a učebna pro výuku českého jazyka.

10. Podmínky pro učitele, ubytování, doprava, stravování

Musela jsem uvolnit bydlení pro lektora z Turecka a přestěhovat se z vysokoškolské ubytovny ŽSTU do ubytovny na konečné maršrutek a autobusů nedaleko hydroparku. Bydlení

bylo velmi příjemné, také s ostrahou 24 hodin denně a internetovým připojením přes WIFI. Problém bylo topení. V kotelně se topilo dřevem, v zimě bylo v místnosti chladno i z toho důvodu, že se pokoj nacházel v nepodsklepeném přízemí. Nebylo možné používat olejový radiátor. Musela jsem si koupit židli, nábytek byl v žalostném stavu. S bydlením mi pomohla vedoucí spolku paní Číževská. Byla jsem jí vděčná, nemusela jsem se stěhovat daleko, čtvrt' velmi dobře znám, spojení s centrem je bezproblémové. Jízdné v hromadných prostředcích zdražilo, jízdenky řidiči nevydávají.

Stravování jsem řešila sama, na ubytovně byla velká kuchyň s několika elektrickými sporáky. V kuchyni se v zimě netopilo, kdo si potřeboval něco uvařit, musel se pořádně obléci.

11. Co se podařilo, co nikoli

Podařilo se

- získat krajany pro pravidelná nedělní setkávání dětí a seniorů. Setkávání se konala vždy poslední neděli v měsíci. Činnosti prováděli všichni společně, děti získávaly pozitivní zkušenosti s přirozeným kontaktem se seniory a senioři naopak měli radost z toho, že si s nimi dětmi mohly vytvořit užší vztah
- „filmové pátky“, přicházeli především senioři, kteří nemají doma internet, ale také studenti ze ŽSTU
- „S dětmi venku“, výlety a exkurze do nedalekých parků, knihoven a muzeí
- několik rodin odjelo v rámci asistence, děti nastoupily v ČR do stejných ročníků
- zájemce připravit k přijímacímu řízení na střední školy, studenti se bez problémů na vybraná gymnázia a obchodní akademie dostali

O všech aktivitách jsem podrobně informovala na [www. stránkách DZS](http://www.strankach.dzs).

Nepodařilo se

- docvičit nové divadelní vystoupení určené pro setkání krajanů na MDŽ. Zůstaly rozešité kostýmy a neobsazené některé role,
- uskutečnit vzpomínkovou akci k 150. výročí založení Malé Zubovštiny a umístění pamětní desky zakladatelům českého pivovaru na Krošně České. Obě akce byly v plánu na jaře 2022.
- dokončit přípravu žáků 11. tříd ke zkoušce z českého jazyka, která je podmínkou pro přijetí na vybranou vysokou školu

12. Problémy a doporučení

S rychlým návratem do ČR zůstaly na Ukrajině mé osobní věci, některé jsou na hotelu, něco vzal k sobě krajan do Ozerného, zbytek nevím. Odevzdala jsem služební pas a regis-

trační kartu, nemohu se pro ně nijak vrátit. Ve třídě spolku zůstaly mé učebnice, pracovní sešity, CD /písně a tance/, texty divadelních vystoupení, svůj naskenovaný zpěvník vybraných písní, atd.

Nemohla jsem provést inventarizaci, učebnice a pracovní sešity zůstaly u krajanů a dětí.

13. Různé

Historie volyňských Čechů

– V letech 1868 až 1880 odešlo z Rakouska-Uherska do Ruska 16 tisíc Čechů. Důvodem jejich odchodu byly těžké životní podmínky v českých zemích a zvěsti o prosperitě v ruské říši. Převážná část Čechů se usadila ve volyňských újezdech Rovno, Dubno, Luck, Žytomyr a Ostroh.

– Během první světové války volyňští Češi bojovali v ruské armádě jako příslušníci tak zvané České družiny.

– Po sovětsko-polské válce byla Volyň rozdělena a Čechům začaly těžké časy. Západní část Volyň připadla Polsku, východní část zůstala Ukrajině, tedy Sovětskému svazu. Zatímco na polské straně se Čechům relativně dařilo, obyvatelstvo vesnic na Ukrajině se stalo obětí násilnické národnostní politiky sovětské vlády. Mnoho Čechů bylo odsouzeno k trestu smrti nebo skončilo v gulazích.

– Roku 1938 byl vydán úplný zákaz vyučování českého jazyka.

– Po druhé světové válce začala první velká reemigrace volyňských Čechů zpět do Československa. Vrátilo se zhruba 40 tisíc lidí. Většina z nich byla usídlena na území, které byli nuceni opustit sudetští Němci.

1993 – Během druhé reemigrace se vrátilo na pozvání České republiky kolem dvou tisíc volyňských Čechů.

2015 – O přesídlení do České republiky požádalo kvůli občanské válce na Ukrajině zhruba 200 volyňských Čechů. K dnešnímu dni je počet přesídlenců mnohonásobně vyšší. Vláda vyčlenila na přesídlení krajanů 66 milionů korun.

– Od konce února přicházejí do Čech v důsledku ruské agrese tisíce běženců z Ukrajiny, většinou zde plánují zůstat, jen malá část se vrátila.

Evakuace Čechů z Ukrajiny. Mezi prvními přijeli krajané a jejich známí z Volyň. Většinou mířily za členy svých rodin, kteří trvale žijí v ČR. Volyňské Čechy se podařilo zachránit z oblasti, která byla bombardována jako vojenský cíl. Evakuace se sice plánovala, ale části volyňských Čechů se nepodařilo uniknout dříve, než začalo brutální ostřelování oblasti. Ludmile Číževské, předsedkyni ČNR Ukrajiny a předsedkyni ŽSVČ, se podařilo zajistit dopravu z válečné oblasti až na hranice Ukrajiny. Středočeský kraj se pak postaral o přepravu běženců dvěma evakuačními autobusy společnosti BusLine od hranic Ukrajiny a Evropské unie do České republiky. Velké poděkování patří specialistům policie, Ministerstvu vnitra ČR v čele s ministrem Rakušanem, také představitelům krajanských spolků z ukrajinské Volyň, za něž na české straně akci koordinovala Dagmar Martínková, místopředsedkyně Sdružení Čechů a přátel z Volyň. Velký dík patří ředitelce Potravinové banky pro Prahu Věře Doušové, která poskytla základní potraviny pro uprchlíky. Na evakuaci se podílela hejtmanka Pecková, také režisér Jakub Motejlík, který sledoval osudy volyňských Čechů a byl s evakuovanými v autobuse. V 88 členné skupině volyňských Čechů bylo 46 dětí. Většina uprchlíků se mohla ubytovat v pražském hotelu Legie.

Poděkování

- paní Ludmile Číževské, která mi našla nové ubytování a postarala se o veškeré náležitosti s registrací na ubytovně spojené

- paní PaedDr. Vlachové z DZS za nákup pracovních sešitů pro výuku krajanů ve spolku a za jejich dopravu autem MZV do Kyjeva
- pracovníkům GK v Kyjevě za pomoc se studentskými vízy
- pracovníkům Arcidiecézní charity v Praze za pomoc krajanům v rámci asistence při přepravě osobních věcí z pražského letiště do hotelu Vltava MV v Červené nad Vltavou /pošta Jetětice/, poděkování paní Ludmile Bobrovské za pomoc při hledání zaměstnání
- pracovníkům Arcidiecézní charity v Olomouci, řediteli panu Keprtovi a paní Biolkové za dárky pro děti /kancelářské potřeby/
- předsedkyni Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel paní Dagmar Martínkové za pomoc při organizaci výuky v pražském hotelu Legie a předsedovi Československé obce legionářské Pavlu Budínskému a legionářům, kteří uprchlíkům z Ukrajiny poskytli azyl ve svém pražském sídle, zajišťují stravu, hygienické potřeby a další potřebné věci, legionářům z kladenské jednoty ČsOL, kteří pomohli v prvních týdnech zajišťovat uprchlíkům vše potřebné k běžnému životu, Marcelu Tolarové ze sekretariátu a evidence členů ČsOL, která pomáhala dětem zajistit účast na divadelních představeních, workshopech, vstupenky do multikin, na koncerty apod., pracovníkům Muzea československých legií, kteří se dětem věnovali při exkurzi

Zaměstnanci sekretariátu hotelu Legie odvedli velký kus práce, za což jim patří velké poděkování.

Eva Řezníčková, Mgr.

V Žytomyru, 30. 6. 2022

Fotografie, Žytomyrský spolek volyňských Čechů

Hotel Legie, adaptační kurzy českého jazyka

